

СИЛАБУС SYLLABUS	Природо-заповідна справа	
	Nature Reserves Manegement	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ВК.10	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший)	
	Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	20	Аграрні науки та продовольство Agricultural sciences and food
Спеціальність Field of Study	205	Лісове господарство Forestry
Освітня програма Degree Programme	Лісове господарство	
	Forestry	

Березне – 2023

Силабус освітньої компоненти «Природо-заповідна справа» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Лісове господарство» спеціальності 205 «Лісове господарство». Березне. Надслучанський інститут НУВГП. 2023. 10 стор.

ОП на сайті інституту:

https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=195&id=471&Itemid=1000000000000

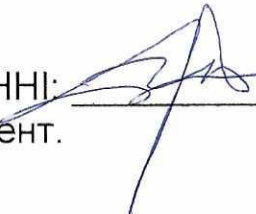
Розробник силабусу: Ціпан Ю.Р., старший викладач кафедри лісівництва

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 15 від “28” серпня 2023 року

Завідувач кафедри: Івашинюта С. В., кандидат сільськогосподарських наук.

Керівник (гарант) ОП: Фізик І. В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від “01” вересня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Фізик І. В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
ПРИРОДО-ЗАПОВІДНА СПРАВА	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Лісове господарство</i>
Спеціальність	<i>205 «Лісове господарство»</i>
Рік навчання, семестр	<i>3 рік навчання, 5 семестр 4 рік навчання, 7 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3 кредитів ЄКТС</i>
Лекції:	<i>18 год. – денна форма 6 год. – заочна форма</i>
Практичні роботи:	<i>18 год. – денна форма 4 год. - заочна форма</i>
Самостійна робота:	<i>54 год – денна форма 80 – заочна форма</i>
Курсова робота:	<i>немає</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
Лектор 	<i>Ціпан Юлія Романівна, старший викладач кафедри лісівництва</i>
Профіль на сайті інституту	<i>https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/struktura-lis/kafedra-lis/kolektyv-kafedry-lisivnytstva/tsipan-yuliia-romanivna</i>
ORCID	<i>https://orcid.org/0000-0001-7279-7416</i>
Як комунікувати	<i>y.r.tsipan@lis.institute</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	
<p>«Природо-заповідна справа» вивчається з метою формування у здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство» знань необхідних для організації ведення екологічно збалансованого господарювання і користування природними ресурсами у межах територій, що увійдуть у склад екологічної мережі України та ефективного екологічного контролю за станом природно-заповідних об'єктів. Та зможуть при необхідності працювати в установах</p>	

природно-заповідного фонду України – природних і біосферних заповідників та національних природних парках, застосування ними знань для проведення наукових досліджень.

Мета дисципліни – сформулювати загальні знання про організації ведення екологічно збалансованого господарювання і користування природними ресурсами у межах територій, що увійдуть у склад екологічної мережі України та ефективного екологічного контролю за станом природно-заповідних об'єктів.

Завдання даного курсу – отримати знання про статус і завдання, структуру території та вимоги охоронного режиму територій і об'єктів природно-заповідного фонду України та організаційно-правовими засадами їх функціонування.

Після вивчення дисципліни студент повинен бути **здатним** здобувати інформацію про сучасний стан природно-заповідної справи та особливості природи, проблеми і перспективи функціонування природних і біосферних заповідників, національних природних парків України; аналізувати нормативно-правові документи щодо особливостей статусу і завдань, структури території та вимог охоронного режиму територій і об'єктів природно-заповідного фонду України; встановлювати взаємозв'язок географічних закономірностей розподілу природно-заповідного фонду України з природно- та економіко-географічними особливостями території держави.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://md.lis.institute/mod/resource/view.php?id=266&forceview=1>

Передумови вивчення*
(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумови вивчення забезпечують навчальна дисципліни: основи екології, ландшафтознавство

Компетентності

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

<p>ПРН 1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення питань майбутньої фахової діяльності;</p> <p>ПРН 11. Використання та охорона лісів з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтнього, природо-охоронного характеру та інших чинників</p>	
Структура та зміст освітнього компонента	
Лекції – 18/6 год. Практичні 18/4 год. Самостійно робота 54/80 год.	
Методи та технології навчання	Лекції, презентації, таблиці, обговорення
Засоби навчання	Мультимедійне обладнання, комп'ютерна техніка для опрацювання практичних робіт, пошук та аналіз інформації в мережі Інтернет
ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем
Змістовний модуль №1	
Тема 1. Вступ. Історія розвитку заповідної справи в Україні	
Лекцій – 2/2 год. Практ. – 2/0 год. Сам.роб. - 6/8 год. Література [1- 9]	Вступ. Особливо охоронні території лісового фонду, їх структура та призначення. Історія розвитку заповідної справи в Україні
Тема 2. Поняття про ПЗФ. Особливості формування лісового природно-заповідного фонду.	
Лекцій – 4/2 год. Практ. – 4/4 год. Сам.роб.–12/14 год. Література [1- 9]	Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Форми власності на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду. Основні засоби збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Види використання природно-заповідних територій та об'єктів. Позначення територій та об'єктів ПЗФ на місцевості. Громадський контроль за станом ПЗФ. Критерії оцінки заповідних територій.
Тема 3. Природні заповідники	
Лекцій – 2/2 год. Практ. – 4/2 год. Сам.роб. –9/11 год. Література [1- 9]	Статус та завдання природних заповідників. Режим охорони природних заповідників. Охоронні зони природних заповідників.
Тема 4. Природні заповідники Рівненщини	
Лекцій – 2/2 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [1- 9]	Березнівський район. Володимирецький район. Гощанський район. Демидівський район. Дубенський район. Дубровицький район. Зарічненський район. Здолбунівський район. Корецький район. Костопільський район. Млинівський район. Острозький район. Радивилівський район. Рівненський район.

	Рокитнівський район. Сарненський район.
Тема 5. Біосферні заповідники.	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [1- 9]	Біосферні заповідники України. Статус, завдання та режим охорони. Завдання та умови створення біосферних заповідників.
Тема 6. Національні природні парки.	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [1- 9]	Статус, завдання та режим охорони національних парків. Типи національних парків.
Тема 7. Регіональні ландшафтні парки. Структура, завдання, режим охорони та управління.	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [1- 9]	Функції та критерії створення РЛП. Зонування території РЛП. Органи управління РЛП.
Тема 8. Заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища.	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [1- 9]	Статус, завдання та режим охорони заказників, пам'яток природи та заповідних урочищ.
Тема 9. Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу.	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [1- 9]	Ботанічні сади. Дендрологічні парки. Зоологічні парки. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Статус, завдання та режим охорони.
Змістовий модуль 2.	
Тема 10. Інституційний розвиток природно-заповідної справи	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [3, 5, 7]	Структура галузевого управління. Концепція збалансованого розвитку в контексті охорони природи. Еколого-правова сфера розвитку. Еколого-економічна сфера розвитку. Еколого-соціальна сфера розвитку. Природозахисна сфера розвитку. Наукова діяльність на територіях природно-заповідного фонду.
Тема 11. Охорона та закордонний досвід.	
Лекцій – 2/0 год. Практ. – 2/2 год. Сам.роб. –8/10 год. Література [3, 5, 7]	Охорона та економічне забезпечення заповідних територій та об'єктів. Закордонний досвід управління природоохоронними територіями.
Форми та методи навчання	
Проведення лекційних занять передбачає демонстрацію презентацій із відповідним темі заняття теоретичним матеріалом та відео-роликів. Здобувачі ВО мають можливість публічного виступу із презентацією лекційного матеріалу. Практичні заняття передбачають виконання завдань за вихідними даними. У контексті практичних робіт застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні	

програми Microsoft Word і Google таблиці. Здобувачі ВО всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НСІ НУВГП. Здобувачі ВО отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь на круглих столах, аудиторних дискусіях, написанні кваліфікаційної випускової роботи.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

-технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
-програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
-програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали: – 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки; – 40 балів – модульні контролі (20+20). Всього 100 балів. Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НСІ НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень студентів Надслучанського інституту НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/473/-----pdf> ; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/271/-----pdf>

Посідання навчання та досліджень

Студенти мають можливість отримати додаткові бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Андрієнко Т.Л. Система категорій природно-заповідного фонду України та питання її оптимізації / Т.Л.Андрієнко, В.А. Онищенко, М.Л. Клестов та ін. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 60 с.
2. Борейко В. Е. История заповедного дела в Украине / В.Е. Борейко. – 2-е изд., доп. – К., 2002. – 272 с.
3. Грищенко Ю.М. Природно-заповідні території та об'єкти лісового фонду (організація, охорона, управління). Навч. Посібник. - Ю.М. Грищенко. А.Ю. Якимчук – Рівне: Волинські обереги, 2007. – 144 с.
4. Давиденко В.М. Заповідна справа: навчальний посібник для студентів екологічних, біологічних, природничих, лісівничих, агрономічних, зооінженерних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / В.М.Давиденко. – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2001. – 140 с.
5. Дмитренко І. А. Екологічне право України: підручник. – 2-е вид.,

перероб. та доповн. / І. А. Дмитренко. – К.: Хрінком Інтер, 2001. – 198 с.

6. Заповідна справа в Україні: навчальний посібник / за заг. ред. М. Д. Гродзинського, М. П. Стеценка. – К.: Географіка, 2006. – 301 с.
7. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа: Навчальний посібник. - К.: Аріс-тей, 2007. - 480 с.
8. Природоохоронні території України. – К., 2001.- 176 с.
9. Таважнянський Л. Л. Заповідна справа: навч. посібник / Л. Л. Таважнянський, В. Д.Солодкий, Ю. Г. Масікевич та ін. – Харків: НТУ «ХГП», 2002. – 237 с.

Додаткова:

1. Буре Г.С. Роль в Україні Конвенції про охорону дикої флори, фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) // Збереження і моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття в Україні. – К.: Національний екологічний центр України, 2000. – С.15-18.
2. Зелена книга України / за заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009.– 448 с.
3. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідкове видання. – Ужгород: „Ліра”, 2002. – 312 с.
4. Природно-заповідний фонд Української РСР.– К.: Урожай, 1986. – 224 с.
5. Садовенко Я. Л. Національні парки України. – К.: Знання, 1987. – 47 с.
6. Справочник по заповідному делу / под. ред. А.М. Гродзинского. – К.: Урожай, 1988. – 168 с.
7. Червона книга України (Рослинний світ) / за ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://www.rada.gov.ua/laws/> – сторінка законодавства України.
2. <http://www.menr.gov.ua/> – сторінка Міністерства екології і природних ресурсів України.
3. <http://unesco.org.ua/> – сторінка Національної комісії України у справах ЮНЕСКО.
4. <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/> – сторінка Всеєвропейської екологічної мережі на сайті Всеєвропейської стратегії збереження біологічного і ландшафтного різноманіття.
5. <http://www.panda/org/> – сторінка Міжнародного фонду охорони природи (WWF International)
6. <http://ramsar.org/> – сторінка Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971).

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу

зайнятості, вирішувати нестандартні завдання: - допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять та самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу; - цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання практичних робіт, а також індивідуальних завдань для отримання додаткових балів; - адаптивність, командна робота – під час дискусійних обговорень тематичних питань курсу, опрацювання практичних кейсів; - соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності; - критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять, участі в конференціях і круглих столах та/або наукових публікаціях; - самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з електронними навчальними ресурсами та інформаційними базами.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (залік) встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень студентів Надслучанського інституту НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/473/-----pdf> . Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Надслучанському інституті НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/317/-----pdf> . У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в НСІ НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/274/-----pdf>

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Надслучанському інституті НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/317/-----pdf> . У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в НСІ НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/274/-----pdf> . Студенти НСІ НУВГП повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/> , а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників НСІ НУВГП <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/270/-----pdf> . Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: - сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/> - сторінка НСІ НУВГП “Академічна доброчесність” <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/akademichna->

dobrochesnist/dokumenty-
ta-materialy.

Вимоги до відвідування

Лекційні та практичні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться в онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій. У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із викладачем. Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.